

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 242/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. D. Č., M., zastúpeného advokátom JUDr. M. K., M., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresnej prokuratúry Bratislava I č. k. 1 Pn 456/11-5 zo 17. mája 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. D. Č. **o d m i e t a** pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. júna 2011 doručená sťažnosť Ing. D. Č. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresnej prokuratúry Bratislava I (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 1 Pn 456/11-5 zo 17. mája 2011 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z obsahu sťažovateľom podanej sťažnosti vyplýva, že okresná prokuratúra napadnutým uznesením zamietla sťažovateľom podanú sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru oddelenia všeobecnej kriminality, odboru kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru B. (ďalej aj „vyšetrovateľ Policajného zboru“) sp. zn. ČVS: ORP-505/1-OVK-B1-2001 z 27. apríla 2011 (ďalej aj „rozhodnutie vyšetrovateľa“). Týmto rozhodnutím vyšetrovateľ Policajného zboru podľa § 197 ods. 1 písm. d) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov odmietol trestné oznámenie sťažovateľa pre podozrenie z trestných činov krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), krivej výpovede a krivej prísahy podľa § 346 Trestného zákona a poškodzovania cudzích práv podľa § 375 Trestného zákona. Sťažovateľ v sťažnosti podanej ústavnému súdu namietal skutkové a právne závery napadnutého rozhodnutia okresnej prokuratúry, keď tvrdil, že *„... porušovateľ OP BA I v napadnutom rozhodnutí neodôvodnil vecné argumenty zásadného významu, ktoré som deklaroval v sťažnosti... konkrétne k jednotlivým skutkovým podstatám trestných činov. Odôvodnenie napadnutého uznesenia je len jednoduchou formálnou proklamáciou riadneho odôvodnenia...“*. Sťažovateľ svoju argumentáciu následne podporil aj podrobným rozborom skutkových okolností jeho právnej veci podľa jednotlivých trestných činov, pre podozrenie ktorých trestné oznámenie podal, a to v konfrontácii s platnou právnou úpravou, na ktorú poukázal: *„Rozhodnutie OP BA I bolo predčasné. Pre procesné pochybenia je rozhodnutie nezrozumiteľné, nejasné a je nepreskúmateľné. Apelujem na ustanovenia § 180 spolu s § 168 ods. 1, v spojení s § 2 ods. 12, a § 119 - § 161 TP pre nedostatok dôvodov je nezrozumiteľné – je vágne. Každé iné konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu.“*

3. Na základe už uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1) ústavy... podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... boli uznesením OP BA I 1 Pn 456/11-5 zo dňa 17. 5. 2011 porušené.

2. Ústavný súd SR... zrušuje uznesenie OP BA I sp. zn.: 1 Pn 456/11-5 zo dňa 17. 5. 2011 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. *OP BA I je povinná zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania v... sume 314,18 € ...*“

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

6. Ešte predtým, ako sa ústavný súd začne zaoberať ústavným prieskumom namietaných skutočností, je vždy povinný preskúmať procesné náležitosti sťažnosti. Z toho vyplýva, že iba v prípade, ak sťažnosť spĺňa všetky zákonom ustanovené formálne náležitosti a zároveň neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, sa ňou môže zaoberať aj z hľadiska jej vecnej stránky. Jedným zo základných pojmových znakov sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, resp. podľa § 49 zákona o ústavnom súde ako prostriedku ochrany ústavou (alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou) zaručených základných práv alebo slobôd je zásada subsidiarity.

Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

7. To znamená, že sťažnosť možno ústavnému súdu podať spravidla iba vtedy, ak sťažovateľ ešte pred jej podaním vyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje. V opačnom prípade je sťažnosť neprípustná. Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

8. Zo zistení ústavného súdu vyplynulo, že sťažovateľ podal na odbore kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru B. trestné oznámenie pre podozrenie z trestných činov krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1 Trestného zákona, krivej výpovede a krivej prísahy podľa § 346 Trestného zákona a poškodzovania cudzích práv podľa § 375 Trestného zákona. Trestné oznámenie sťažovateľa bolo rozhodnutím vyšetrovateľa Policajného zboru odmietnuté a následne ním napadnuté sťažnosťou podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku. Okresná prokuratúra napadnutým rozhodnutím sťažovateľovu sťažnosť podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietla ako nedôvodnú.

9. Sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu jeho v sťažnosti označených práv (bod 2 a 3) došlo tým, že okresná prokuratúra napadnutým rozhodnutím zamietla ním podanú sťažnosť proti rozhodnutiu vyšetrovateľa Policajného zboru, pričom v odôvodnení jej rozhodnutia, ktoré bolo podľa jeho názoru „... *jednoduchou formálnou proklamáciou riadneho odôvodnenia...*“, sťažovateľovi chýbalo posúdenie svojich vecných argumentov zásadného

významu, ktoré nastolil a ktoré mali ostať bez relevantného právneho zdôvodnenia ich odmietnutia okresnou prokuratúrou v napadnutom rozhodnutí, ktoré je dôsledkom toho „... predčasné... nezrozumiteľné, nejasné a je nepreskúmateľné... je vágne“. Týmto postupom sa okresná prokuratúra mala dopustiť konania, ktoré bolo v rozpore so zákonom, a zároveň tak porušila sťažovateľom označené základné práva. „Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu.“

10. Ústavný súd konštatuje, že právna vec sťažovateľa sa nachádzala v štádiu predprípravného konania, ktoré bolo ukončené napadnutým rozhodnutím okresnej prokuratúry. Proti rozhodnutiu vyšetrovateľa sťažovateľ využil riadny opravný prostriedok, ktorým je/bola podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku sťažnosť. V okolnostiach danej veci ústavný súd konštatuje, že aj proti napadnutému rozhodnutiu okresnej prokuratúry v štádiu predprípravného konania sťažovateľ disponuje účinným právnym prostriedkom nápravy, ktorý podľa zistení ústavného súdu nevyužil, k použitiu ktorého mal zákonom danú možnosť a ktorého použitie/vyčerpanie determinuje konanie pred ústavným súdom.

11. Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány. Podnetom sa podľa ustanovenia § 31 ods. 2 citovaného zákona rozumie žiadosť, návrh alebo iné podanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktoré smeruje napr. aj k tomu, aby prokurátor vykonal opatrenia v rozsahu svojej pôsobnosti zamerané aj na odstránenie porušenia zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený. Podľa § 33 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor je povinný vybaviť podnet do dvoch mesiacov od jeho podania. Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2 zákona o prokuratúre). Ústavný

súd uznáva aj opakovaný podnet podľa zákona o prokuratúre ako účinný prostriedok ochrany základných práv vrátane tých práv, ktoré uplatnil sťažovateľ (m. m. IV. ÚS 330/04, I. ÚS 186/05).

12. Z dosiaľ uvedeného vyplýva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

13. Ústavný súd aj v predchádzajúcich konaniach vyslovil právny názor, že nevyužitie podnetu (ale tiež opakovaného podnetu) podľa zákona o prokuratúre nemožno nahrádzať podaním sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu procesných alebo faktických prekážok zákonného postupu príslušného orgánu činného v prípravnom konaní, resp. aj pred začatím trestného stíhania (m. m. I. ÚS 186/05, IV. ÚS 53/05).

14. Vzhľadom na to ústavný súd zotrváva v súlade so svojou doterajšou judikatúrou na tom, že každý sťažovateľ je pred podaním sťažnosti ústavnému súdu povinný vyčerpať všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je oprávnený podľa osobitných predpisov (napr. III. ÚS 152/03).

15. Keďže v danom prípade sťažovateľ predtým, ako sa obrátil na ústavný súd so sťažnosťou, nepostupoval v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde a nepreukázal ani netvrdil, že by tak neurobil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde), dospel ústavný súd k záveru, že jeho sťažnosť nie je pre nevyčerpanie dostupných a účinných právnych prostriedkov ochrany jeho základných práv prípustná, a preto o nej rozhodol (§ 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde) tak, ako

to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, bez toho, aby sa zaoberal opodstatnenosťou v nej uvedených námietok.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. júna 2011